

Noli me tangere – 'houd Me niet vast'

De verloren zoon, de zoekgeraakte parel, de fel begeerde akker, de geliefde uit het Hooglied die hartstochtelijk gezocht wordt, de leermeester die zijn leerlingen verweesd achter laat: wij leven van verlangen. Van uitzien naar vervulling van wat we hopen, wat ooit nog, toch wel zal gebeuren, misschien zich vinden laat. Die ene liefde, de vrede, de verzoening, rust, thuishomen, een schone lei. Mensen leven van verlangen. In een reeks gesprekken vertelde een vrouw over van alles. Een voor een wezenlijke thema's uit haar leven, maar het grote verlangen stopte ze weg in bijzinnigjes en rationalisaties. Tot de ontkenning pijnlijker werd dan het niet vervulde verlangen. Toen zei ze 'ik wil zo graag voor één iemand de liefste zijn.'

Het is verdriet dat Maria van Magdala naar de groeve van Jezus brengt. Grote pijn om haar geliefde meester die vermoord werd. Er wordt ook beweerd dat zij niet alleen haar geliefde leermeester, maar minstens zozeer haar geliefde zoekt. Het maakt haar verlangen om iets te begrijpen van dat lege graf, alleen maar beter invoelbaar. Zij is zo in beslag genomen door haar verdriet dat ze eigenlijk niet op die engelen reageert. Ieder ander zou stomverbaasd of stijf van schrik staan bij het zien van engelen, maar niet degene die in zichzelf gekeerd rouwt. 'Jullie kunnen me toch niet helpen' en ze keert zich van hen af. Ze keert haar rug naar het graf toe en ziet die andere gedaante. En dan, nee het kan niet, dat bestaat niet, hij is het! De verloren zoon, de felbegeerde akker, de vermiste parel, de geliefde uit het Hooglied, haar rabboeni-zelf die dood was en begraven.

De camera van het televisieprogramma *Memories* blijft stilstaan en zoemt in. Je houdt je adem in, en weet: nu ziet ze de ander echt. Dat is het moment waar ik altijd voor kijk. Dat moment waar dan weer nieuwe programma's voor bedacht worden, beelden van terugkeer en ontmoeting op een vliegveld, aan de andere kant van de wereld of waar dan ook. Die opluchting, dat in de armen vallen, die woorden 'ik laat je nooit meer gaan', waarmee het wachten voorbij is: op de ander, op de afloop van een operatie, in een crisis tussen alles of niets, tussen wel of niet bij de overlevenden behoren.

Vastpakken, omhelzen, nooit meer loslaten, fijn knijpen, vul maar aan. Dat is weerzien vanuit verlangen. Opnieuw zien moet je voelen. Dus grijpt Maria Jezus vast. Dat stáát er helemaal niet bij Johannes, maar dat kan toch niet anders! Die beweging maakt je lijf, als vanzelf. In het Matteus-evangelie staat het wel. "Zij grepen hem bij de voeten vast." (Mt 28,9). Daar zijn het meerdere vrouwen. En daardoor, en door die voeten, klinkt het weerzien bij Matteus ook wat afstandelijker dan bij Johannes. Bij Johannes is het alleen tussen Maria Magdalena en Jezus. Zoals Maria 'rabboeni' roept. Alle afstand verdwijnt. En de verbeelding doet hier zijn eigen werk. Alleen maar nabijheid, of ze hem nu de voeten kust, aan het hart drukt of niet, alles wat ontmoeting en weerzien is, zien we in die woorden. Wij leven van verlangen en de vervulling van dat verlangen is om nooit meer los te laten.

Maar dan zegt Jezus 'houd Me niet vast'. *Noli me tangere*. Mooie klanken in het latijn. Goed voor een eeuwenlange stroom schilderijen en houtsnijwerken. Wat een drama. Hoezeer in strijd met alle menselijk verlangen. Raak me niet aan. Maar in het origineel, in het grieks dus, staat er (*me mou haptou*) 'houd Me niet vast'. Want Maria mag haar geliefde Jezus heus wel aanraken. Daar gaat het niet om. Dat mag Thomas later ook, daar wordt hij zelfs toe uitgenodigd. Maar ze mag Hem niet vasthouden. Niet toeëigenen, alsof alles als vanouds is. Want het is Pasen geworden. Christus zal over ons lichten, zongen we aan het begin. Niets is meer als vanouds. De dood is overwonnen.

Daarom 'houd me niet vast'. Juist zij, Maria de Magdaleense, die hem zo nabij was, krijgt een nieuwe taak. Verkondigen moet zij hem. Johannes beschrijft alleen hoe ook zij weer in het leven geroepen wordt, om te verkondigen. Apostola apostolorum, de eerste apostel wordt zij. Want zij wordt weggestuurd om te verkondigen. Niet vasthouden dat verlangen moet ze loslaten, maar verkondigen. Uitdragen, delen, voortzetten, vermenigvuldigen. Maar niet vasthouden, niet in een doosje doen, met een slot erop, als een te koesteren geheim, een reliqui om te vereren. Nee, het leven in, uitstrooien op de akker, laat iedereen het horen. Hij is opgestaan, Jezus de Gezalfde, de mens die zo vanuit God leefde dat de dood niet kon beklijven. Hij ontsteeg zijn graf in een grote beweging naar de oorsprong van die levenskracht toe. "Ik stijg op naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God die ook jullie God is." (Joh 20,17).

Zo groot is het geheim van Pasen dat het niet vast te houden is. Alleen te volgen in zijn beweging. Is dat te volgen voor ons? Kunnen we dat te pakken krijgen, kunnen we dat

begrijpen? Nee, dat lukt me soms maar even, maar ik moet het steeds weer opdelfen. En vergaat het u vermoedelijk ook. Dat is ook precies wat er staat. Houd Me niet vast. Ik leef, ik ga onder u, ik vermeng mij. Bij de doden is Jezus niet meer te vinden. In het leven gebeurt God. Midden in het leven, hoe zwaar en nauwelijks vol te houden soms ook, kan een mens zich keren naar het licht. 'Innerlijke transformatie' kun je het in eigentijdse termen ook noemen. Pasen is het overwinnen van je beperktheid, het ontstijgen van alles wat je klein, onvrij en eenzellig maakt. Iemand schreef: "In die transformatie ervaar ik soms dat er meer ruimte komt voor de Christus in mij." (Desanne van Brederode in Trouw 19.03.08).

Ruimte voor de Christus in mij: want schuilt er in mij, in u, in de mens niet iets dat groter is dan het ikje, noem het de ziel, of God in mensen, of alles wat ons doet verlangen naar leven, naar goedheid. Daar kun je ruimte voor maken. Of, die ruimte kan je overkomen, wanneer het verlangen-naar een vertrouwen-in wordt. Een vertrouwen in wat we God noemen, in de diepste roep om ons bestaan. In dat vertrouwen, in dat licht mogen mensen leven, in hun meest zuivere zelf, voorbij de dood. Dus laat maar los, dan heb je nog het meeste in handen, leef het maar de vrijheid van Pasen, de ruimte, de beweging van licht en liefde.

Johannes schrijft het zelf. Meteen na de opdracht aan Maria Magdalena, meteen na het 'houd me niet vast', nog voor de ontmoeting met Thomas, we hoeven niet te wachten tot Pinksteren, staat in dit Evangelie te lezen: *"Op de avond van die eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar. Hoewel de deur op slot was uit vrees voor de Joden, kwam Jezus. Ineens stond Hij in hun midden en zei: 'Vrede!' Na deze groet toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. Vreugde vervulde de leerlingen toen ze de Heer zagen. 'Vrede', zei Jezus nogmaals. 'Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend Ik jullie.' Na deze woorden ademde Hij over hen. 'Ontvang de heilige Geest', zei Hij."*

In die Geest leven wij. Mensen als we zijn, die verlangen naar licht en leven: vandaag wordt ons verkondigd: Christus is onder ons - degene die naast ons is. Christus is over ons - degene die ons ontstijgt, Christus is in ons - Gods presentie in leven en dood. Ja waarlijk Hij leeft, zoals wij mogen leven. Alleluja.

Mirjam Wolthuis

Gelezen:

De Kleine Prins, gedeelte uit hoofdstuk 26

Joh. 20, 11-18

Joh. 20, 19-22